

REDAKSIONEEL

Die vertaler van die groot meesterwerke van die wêreldliteratuur verrig 'n baie belangrike taak. Sommige mense is egter geneig om vertaalwerk nie na waarde te skat nie. Vertalings word nie as "navorsing" gereken nie en kwalifiseer ook nie vir subsidie nie. Maar vertaling vereis 'n indringende interpretasie van die oorspronklike teks en die vertaler lewer 'n waardevolle bydrae om sy eie taalgebied te verryk.

Dit geld in 'n besondere mate van Afrikaanse vertalings uit die klassieke letterkunde. Daar is al hoe minder mense in Suid-Afrika wat Griekse en Latynse werke in die oorspronklike kan lees, en daarom is vertalings van al hoe groter belang vir die kennismaking met die Klassieke. Daar is natuurlik talryke vertalings in Engels beskikbaar, maar wat Afrikaans betref, is die posisie heel anders, en daar is nog baie werke wat vertaal behoort te word. N.P. van Wyk Louw het in sy inleiding tot J.P.J. van Rensburg se vertaling van die *Die vroue van Troje* van Euripides beklemtoon hoe belangrik vertalings in Afrikaans is: "Vertalende aktiviteit - maar dan 'n aktiviteit wat hom op die *beste* in die wêreldliteratuur rig - kan eerder as 'n teken van Renaissance dan as 'n teken van verslapping beskou word. En ons, Afrikaners, wat 'n taal het wat aan alle grense ooplê - hoe ryker die buit aan wêreldliteratuur wat ons kan insleep, hoe hefter staan ons in ons steë, hoe nader kom ons aan die (nooit bereikbare) ideaal dat 'n volledige menswees binne ons taalgebied moontlik kan wees".

Op die oomblik is die vooruitsigte vir die publikasie van Afrikaanse vertalings uit die klassieke letterkunde nie goed nie. Daar was 'n tyd toe sulke vertalings 'n spesiale bloei beleef het. Volgens my berekening is daar tussen 1970 en 1980 ten minste elf Afrikaanse vertalings uit die Klassieke gepubliseer - vyf tragedies, twee komedies, een werk van Plato en drie Vergilius-vertalings, maar in die afgelope vyftien jaar is daar slegs drie vertalings gepubliseer. Die *Bakchante* van Euripides, vertaal en ingelei deur Louise Cilliers, is in die reeks *Acta Academica* van die Universiteit van die Oranje Vrystaat gepubliseer - 'n lofwaardige voorbeeld. Die vertaling met kommentaar van die *Poëtika* van Aristoteles deur E.L. de Kock en Louise Cilliers is egter eers na heelwat moeite met finansiële steun van die Randse Afrikaanse Universiteit en die Universiteit van die Oranje Vrystaat deur Perskor gepubliseer. Die ergste voorbeeld is die vertaling van Herodotus se *Geskiedenis* deur J.P.J. van Rensburg. Dit is alreeds in 1971 voltooi, maar het deur die jare van uitgewer tot uitgewer rondgeswerf totdat dit uiteindelik met steun van die Stigting vir Skeppende Kunste teen die einde van 1994 deur Hans Kirsten Uitgewery gepubliseer is, meer as twintig jaar nadat dit voltooi is. Dat hierdie vertalings erkenning vind, word bewys deur die feit dat sowel die vertaling van die *Poëtika* as dié van Herodotus deur die Suid-Afrikaanse Akademie met die Prys vir Vertaalde Werk bekroon is.

Die vernaamste probleem lê daarin dat uitgewers nie meer bereid is om sulke vertalings te publiseer nie. 'n Mens besef dat uitgewerye in die eerste plek sake-ondernemings is, maar as jy die gloeiende berigte van stygende winste lees, vra jy jou tog af of die bereidheid om risiko's ter wille van die saak van Afrikaans te loop dan heeltemal verdwyn het. Bogenoemde voorbeelde bewys egter dat daar tog in 'n beperkte mate fondse verkry kan word om die publikasie van vertalings moontlik te maak. Goedkoper publikasie-metodes soos "desk top publishing" moet ook oorweeg word. Daar is meer beplanning en koördinasie nodig om te verseker dat vertalings uit die klassieke letterkunde nog steeds die Afrikaanse literatuur sal verryk.